

پوسیدگی بذر سویا ناشی از قارچ *Phomopsis*

مهندس آیدین حسن زاده

کارشناس مرکز تحقیقات کاربردی شمال

زمانی که به دلیل آب و هوای مرطوب و بارانی، برداشت سویا به تاخیر می‌افتد، *Phomopsis* می‌تواند روی گیاه فعال شده و منجر به سوختگی غلاف و ساقه گردد و در نهایت بذور سویا را آلوده نماید. آلودگی بذر ممکن است باعث کاهش کیفیت، قدرت جوانه زنی و ماندگاری بذر شود. بر روی بذور آلوده به قارچ، پوشش سفید رنگ ریسه‌های قارچ ظاهر می‌شود. کاشت بذور آلوده، کاهش عملکرد را به دنبال خواهد داشت. البته قارچ‌های دیگری ممکن است به همراه *Phomopsis* بر روی بذر فعالیت نمایند که یکی از این قارچ‌هاست.

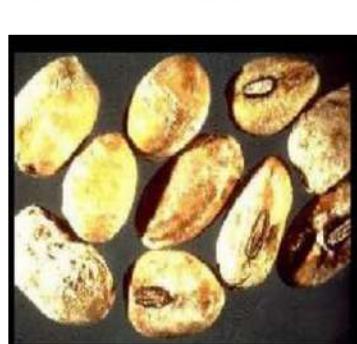
علائم بیماری

بعد از این که گیاه آلوده، به بلوغ فیزیولوژیکی رسید، علائم بیماری به صورت سوختگی ساقه و غلاف ظاهر می‌شود. برگچه‌ها، ساقه‌ها و غلاف‌های آلوده ممکن است با نقاط سیاه رنگ کوچکی پوشیده شوند که همان اندام بارده قارچ هستند و اصطلاحاً پیکنیدیوم نامیده شده‌اند. پیکنیدیوم‌ها معمولاً در ردیف‌های موازی هم در طول ساقه تشکیل می‌شوند. در خلال شرایط نامساعد آب و هوایی (برای قارچ)، پیکنیدیوم‌ها ممکن است به نقاط کوچکی بر روی ساقه در نزدیکی سطح خاک و یا به دور گره‌های کوچک ساقه محدود شوند. همچنین ممکن است پیکنیدیوم‌ها به طور پراکنده روی غلاف‌های کوچک رنگ پریده ظاهر شوند و بذور را آلوده نمایند. شدت علائم روی بذور آلوده، از خفیف تا شدید متغیر است. بذر آلوده معمولاً ظاهری ترک خورده، چروکیده و پوشش سفید رنگ قارچ را به همراه دارد و به ندرت بعد از کاشت جوانه می‌زند. بذرهای با آلودگی کمتر ممکن است جوانه بزنند، اما گیاهچه‌های آلوده نشانه‌هایی از سوختگی (علائم قهوه‌ای مایل به قرمز روی لپه‌ها و یا نوارهای قهوه‌ای مایل به قرمز بر روی ساقه در سطح و یا زیر خاک) را نشان خواهند داد.

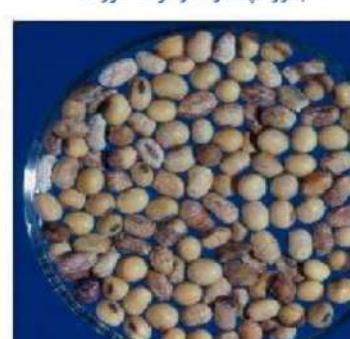
شکل ۳: سوختگی غلاف ناشی از *Phomopsis*
پیکنیدها به صورت نقاط سیاه روی سطح غلاف

شکل ۲: بذور سویا پوشیده با میسلیوم قارچ

شکل ۱: فساد بذر ناشی از *Phomopsis*
بذور کپک‌زده و ترک خورده

ادامه دارد...